

стають його власними знаннями і підвищують рівень його особистісної компетенції [2].

Ігрові технології і проблемні ситуації при вивченні краєзнавчого матеріалу допомагають досягти наступних результатів: включення абсолютно всіх учнів в активну пізнавальну діяльність; формування спостережливості, розуміння необхідності в пошуку додаткової інформації з досліджуваного питання. Окрім цього допомагають формувати уявлення про історичне минуле та сьогодення рідного краю, формувати розуміння власного зв'язку з навколишнім світом, здійснювати вплив розвиток громадянськості.

Література

1. Освітні технології : [навчально-методичний посібник]. О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2001.–256 с

2. Форми роботи з вивчення рідного краю юними краєзнавцями / Упорядник збірника: Мархалюк Н.П. Харків, 2020. 60 с.

УДК 37.031

ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ЯНИК М.М.,
Мукачівський державний університет

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Екологічну компетентність можна визначити як осмислену здатність, потенціал і досвід особистості в здійсненні складних екологодоцільних видів діяльності, яка може формуватися в різних сферах життєдіяльності:

– в пізнавальній сфері – засвоєння способів вивчення навколишнього середовища з застосуванням різних джерел, проведення екологічних досліджень, методів вирішення екологічних проблем, прийняття рішень в екологічних ситуаціях;

– в суспільно-громадській сфері – участь в реалізації громадянських прав і обов'язків у сфері охорони навколишнього середовища і споживання природних ресурсів, участь у житті місцевої громади, в проведенні екологічних акцій, в роботі громадських природоохоронних організацій;

– в соціально-трудова сфері – орієнтація на отримання професій, роботу на посадах екологічного профілю;

– в побутовій сфері - здоровий спосіб життя, відмова від шкідливих звичок, скорочення споживання природних ресурсів, дотримання вимог екологічної безпеки в побуті;

– в культурно-дозвільній сфері – вибір способів проведення дозвілля, які культурно і духовно збагачують особистість, в тому числі на природі.

Екологічна компетентність – усвідомлене, осмислене оволодіння теоретичними знаннями, вміннями, способами прийняття рішень, моральними нормами, цінностями, традиціями, необхідними для практичної реалізації екологічно доцільною діяльності.

Мотиваційний компонент екологічної компетентності повинен включати як особистісно, так і соціально значущі мотиви. Він передбачає поєднання інтересів і потреб учнів, які спонукають до здійснення екологічної діяльності, а також наявність екологічно значущих якостей особистості (гуманність, емпатійність, ошадливість, відповідальність та ін.).

Формування екологічної компетентності учнів загальноосвітньої школи спирається на основні принципи екологічної освіти і виховання:

- безперервність, послідовність, зв'язок з практикою;
- єдність загальної і екологічної освіти;
- врахування національних інтересів, регіональних особливостей, використання традиційної культури природокористування і охорони природи;
- гуманізація, розвиток соціально-активної особистості, екологічної свідомості, мислення, культури.

Значимо важливі компоненти екологічної компетентності:

- здоров'язбережувальна – дотримання норм здорового способу життя;
- ціннісно-сміслові орієнтації – цінності життя, екологічні цінності;
- інтеграція – екологічний підхід як основа цілісного світогляду сучасної людини;
- громадянськість – дотримання прав і обов'язків в сфері охорони навколишнього середовища; відповідальність, борг;
- самовдосконалення, саморозвиток, рефлексія – пошук сенсу життя, розвиток професійних екологічних орієнтацій, оволодіння екологічною культурою;
- соціальні взаємодії – соціальне партнерство, співробітництво в процесі вирішення екологічних проблем;
- діяльність – виявлення і вирішення екологічних проблем, екологічні дослідження, розробка і реалізація екологічних проектів (планування, проектування, моделювання, прогнозування, застосування нових інформаційних технологій).

Виділені компоненти екологічної компетентності є основою в плануванні і організації екологічного виховання учнів.

Головна мета курсу освітньої діяльності – сприяти формуванню екологічного світогляду учнів, екологічної компетентності.

Але без діяльного підходу один тільки психолого-педагогічний компонент не може привести до переконання і формувати світогляд. Перехід на нові рівні розвитку вимагає якісних змін в практичній педагогіці. Провідне місце при цьому належить навчання умінням самостійно здобувати знання, мислити, творити. Екологічні знання лише тоді стають основою екологічної свідомості, коли вони приводять до екологічно правильних дій.

Формуванню екологічної компетентності, підвищенню мотивації до досліджуваного матеріалу сприяє застосування сучасних освітніх технологій.

метод проектів, ділових ігор, технології розвитку критичного мислення, інформаційні технології, міжпредметна інтеграція навчальних дисциплін тощо.

Література

1. Ермаков Д.С. Формирование экологической компетентности учащихся: теория и практика / Д.С. Ермаков. – М. : МИОО, 2009. – 180 с.

2. Турок О.С. Екологічне виховання в концепції сталого розвитку: освітні завдання і технології європейського виміру / О. С. Турок // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»: збірник наукових праць. – Мукачево : МДУ, 2017. – Випуск 1(5). – С.189 – 191.

УДК 378.016:81-028.31-028.42]:378:37.011.3-057.876(043.2)

ФЕНЦИК О.М.,
Мукачівський державний університет

АКАДЕМІЧНА ГРАМОТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ СТАНОВЛЕННЯ

У контексті удосконалення національної вищої освіти важливим його вектором є створення академічно добросовісного освітнього середовища, яке б забезпечувало якісну фахову підготовку. А це потребує, насамперед, визначення шляхів формування академічної грамотності здобувачів вищої освіти.

Не вдалось визначити, коли саме в національному науковому просторі з'явився такий феномен як «академічна грамотність». Проте у контексті формування академічної добросовісності в освітньому національному просторі все більше з'являються дискусійні публікації щодо формування академічної грамотності здобувачів. Різні аспекти проблеми академічної грамотності порушували у своїх дослідженнях вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема: О. Асадчих Т. Лавриненко Е. Бакіна, І. Короткіна, О. Семенов, Н. Смирнова, І. Щемелева та ін. Слід відзначити, що у дискурсивному полі вітчизняного наукового простору проблема формування академічної грамотності ще не знайшла остаточного вирішення. Більшість досліджень присвячено розгляду такого аспекту, як формування академічної грамотності в контексті іншомовної підготовки.

Системно-структурний аналіз сутності феномена «академічна грамотність» свідчить про те, що у зарубіжних країнах паралельно з поняттям академічної грамотності вживають «грамотність в університеті» (literacy in the university), «практики академічної грамотності» (academic literacy practices); «академічна грамотність» також вживають як синонім академічного дискурсу. На думку зарубіжної дослідниці Н. Смирнової, академічна грамотність – це розуміння того, як саме здійснювати комунікації в академічному дискурсі [3, с.143]. О. Асадчих, концепт «академічна грамотність» тлумачить як систему знань про академічний дискурс і рецептивно-продуктивне мовлення в академічних жанрах, уміння та навички використання цих знань у сприйманні і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>